

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پرستاری مامایی

عنوان:

طراحی، روانسنجی و اجرای ابزار سلامت باروری در زنان متاهل نوجوان: یک
مطالعه ترکیبی اکتشافی

پایان نامه برای دریافت درجه PhD

در

رشته بهداشت باروری

اساتید راهنما

دکتر زهرا بهبودی مقدم

دکتر عباس عبادی

استاد مشاور

شیرین شهبازی صیقلده

نگارنده

افروز مردی

۱۳۹۶

چکیده:

طراحی، روانسنجی و اجرای ابزار سلامت باروری در زنان متاهل نوجوان: یک مطالعه

ترکیبی اکتشافی

مقدمه و هدف: یکی از هر سه دختر در کشورهای در حال توسعه، در سن زیر ۱۸ سالگی ازدواج می‌کنند ولی به رغم شیوع بالای ازدواج نوجوانان، نیازهای سلامت باروری و جنسی آنان اغلب مورد توجه قرار نمی‌گیرد. ازدواج یک دختر نوجوان به معنی شروع زود هنگام فعالیت جنسی و بارداری و زایمان زود هنگام می‌باشد که پیامدهای متعددی به دنبال دارد. لذا، طراحی ابزاری با معیارهای مشخص و بومی، در جهت ارتقای سلامت باروری زنان متاهل نوجوان ضروری بود.

روش کار: این پژوهش، یک تحقیق ترکیبی اکتشافی، از نوع طراحی ابزار بود. به این صورت که در مرحله اول طی یک مطالعه کیفی، با ۱۴ زن متاهل نوجوان مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهری-روستایی اردبیل، مصاحبه‌های انفرادی نیمه ساختاری عمیق به عمل آمد و سپس دو بحث گروهی متمرکز با ۱۲ نفر از افراد کلیدی صورت گرفت. نمونه گیری مبتنی بر هدف با حداکثر تنوع، تا زمان اشباع داده‌ها ادامه یافت. آنالیز محتوی با رویکرد گرانهایم و لاندمن صورت گرفت و ابزار اولیه طراحی شد. در مرحله کمی، برای تعیین اعتبار ابزار، از اعتبار صوری، اعتبار محتوا (با اندازه گیری نسبت اعتبار محتوا و شاخص اعتبار محتوا) و اعتبار سازه (با تحلیل عاملی اکتشافی) و برای تعیین پایایی ابزار، از همسانی درونی و ثبات استفاده شد و ابزار طراحی شده روانسنجی گردید. در مرحله اجرا، ابزار تایید شده برای تعیین وضعیت سلامت باروری زنان متاهل نوجوان به کار گرفته شد.

یافته‌ها: تحلیل محتوای داده‌های حاصل از مصاحبه‌های انجام شده به تبیین مفهوم سلامت باروری زنان نوجوان در ۴ طبقه اصلی شامل: بارداری برنامه ریزی نشده (با دو زیر طبقه و شش زیر طبقه فرعی)، مشکلات جسمی و روانی مربوط به بارداری (با دو زیر طبقه و چهار زیر طبقه فرعی)، نگرش نسبت به روابط جنسی (با دو زیر طبقه و سه زیر طبقه فرعی) و آسیب هویت فردی (با دو زیر طبقه و هشت زیر طبقه فرعی) منجر شد و تعداد ۴۵ عبارت ابزار اولیه طراحی شد. متوسط شاخص روایی محتوای ابزار ۰/۹۲ بود. تحلیل عاملی اکتشافی، ۴ حیطه جنسی، بارداری و زایمان، روانی-اجتماعی و تنظیم خانواده را آشکار کرد. اندازه گیری همسانی درونی، ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه را ۰/۷۵ و اندازه گیری ثبات ابزار، شاخص همبستگی درون خوشه ای را در فاصله زمانی دو هفته ($ICC=0.996$ ، $P<0.001$) نشان داد. نهایتاً روایی و پایایی نسخه نهایی ابزار با ۲۷ عنوان، به تایید رسید. در مرحله اجرا، میانگین نمره کل سلامت باروری، ۵۹/۱۲ بود.

نتیجه گیری: پرسشنامه طراحی شده، با چهار حیطه و ۲۷ عبارت، ابزاری روا و پایا و مطابق با شرایط فرهنگی جامعه ایرانی، برای بررسی سلامت باروری زنان متاهل نوجوان می‌باشد و وضعیت سلامت باروری زنان متاهل نوجوان مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهری-روستایی اردبیل، در حد متوسط بود.

کلمات کلیدی: روانسنجی؛ ابزار؛ سلامت باروری؛ زنان نوجوان

Abstract

Designing, Psychometric Properties and Implementation of Reproductive Health Instrument in Married Adolescent Women: An Exploratory Study

Introduction: One out of three girls in developing countries marries before the age of 18. Adolescent women's reproductive and sexual health needs are often neglected, despite the high prevalence of early marriage. Marriage of an adolescent girl means early onset of sexual activity and early pregnancy and hence childbirth, which has many negative consequences for her. Therefore, in order to promote reproductive health of married adolescent women, designing of an instrument with specific and indigenous criterias was necessary.

Methods: An exploratory mixed method study was used to design the instrument. In the first phase, through a qualitative study, semi-structured in-depth individual interviews were conducted with 14 adolescent married women referring to urban-rural health centers in Ardabil, and two focus group discussions were performed with 12 key people. Purposeful sampling was continued until data saturation. The data were analyzed using the Graneheim and Landman strategies and the basic instrument was designed. This instrument was validated using face validity, content validity (by measuring the content validity ratio and content validity index) and construct validity (with exploratory factor analysis). Internal consistency and test-retest were used to achieve reliability of the instrument and psychometric properties of the instrument finished. Finally, the approved instrument was used to determine the reproductive health status of married adolescent women in Ardabil, at the implementation phase.

Results: Data content analysis explained the reproductive health concept of adolescent married women in four main categories including unplanned pregnancy (with two sub-categories and six sub-sub-categories), physical and psychological problems related to pregnancy (With two sub-categories and four sub-sub-categories), attitude toward sexual relations (with two sub-categories and three sub-sub-categories) and damage to personal identity (with two sub-categories and eight sub-sub-categories). 45 basic instrument items were designed. The mean value of the content validity index was 0.92. Exploratory factor analysis revealed four fields including; sexual, pregnancy and childbirth, psychosocial and family planning. Cronbach's alpha coefficient of the questionnaire was 0.75. The intra-cluster correlation index showed the instrument consistency (ICC= 0.996 $P<0.001$), with two weeks intervals. The validity and reliability of the final version of the instrument was confirmed with 27 phrases. The mean total score of reproductive health in adolescent married women was 59.12, in the implementation phase.

Conclusion: The designed questionnaire with four fields and 27 phrases is a valid and reliable instrument to examine reproductive health among married adolescent women in accordance with the Iranian culture. The reproductive health status of married adolescent women referring to urban-rural health centers of Ardabil was in average range.

Keywords: Psychometric; Instrument; Reproductive Health; Adolescent Women

